

Válka na Ukrajině způsobila revoluci ve válčení dronů

Ni nationalinterest.org/feature/war-ukraine-has-revolutionized-drone-warfare-206095

11. ledna 2023

Moderní bezpilotní letadla, široce známá jako drony, byla v posledních dvou desetiletích nepostradatelnou součástí válčení. Americké použití bezpilotních letounů Predator pro průzkumné mise ve válce v Kosovu proti srbským silám je známé jako první, kdy drony oficiálně vstoupily do rovnice. V té době si sotva kdo všiml schopnosti těchto vozidel změnit válčení. Na počátku 21. století začaly Spojené státy používat drony nejen pro zpravodajské, sledovací a průzkumné mise (ISR), ale také pro přesné údery, počínaje Afghánistánem .

Po nějakou dobu si Spojené státy, následované Izraelem, monopolizovaly nejen vojenské operace dronů, ale také trh s drony. Zatímco tyto dva státy využívaly vojenské výhody poskytované drony, pro jiné státy bylo nemožné vyvinout vojenské drony se schopnostmi dronů Predator, Reaper nebo Heron. To už ale neplatí.

Úspěch a účinnost dronů na bitevním poli přiměly ostatní státy, aby následovaly příklad. Turecko bylo mezi několika dalšími státy úspěšné ve vývoji vlastních domorodých, technologicky vyspělých dronů. To vedlo k tomu, co lze nazvat druhým věkem dronů , věkem, kdy technologie dronů již není monopolizovaná.

Jak se drony začaly ve velké míře používat, začaly se vyvíjet nové operační koncepty, které radikálně transformovaly ozbrojený konflikt. To je zvláště viditelné v rusko-ukrajinské válce, kde

používání dronů dominuje většině vrcholů konfliktu.

Ukrajinské i ruské síly používaly drony pro ISR a úderné mise. Mezi těmito drony jsou turecký Bayraktar TB2 třídy MALE a íránský Mohajer 6, které umí střílet přesně naváděnou municí, ale také plahočící municí (neboli kamikadze drony), jako jsou americké drony Switchblade a íránské drony Shahed 136 a Shahed 131 .

Netrvalo dlouho a drony se staly jedním z nejdůležitějších nástrojů ve válce na Ukrajině. V počáteční fázi ruské agrese ukrajinské síly prokázaly obratné použití bezpilotních letounů Bayraktar TB2, které účinně zneškodnily několik postupujících ruských sil , včetně tanků, dělostřelectva, vrtulníků a protiraketové obrany, stejně jako důležité námořní cíle. Nejpozoruhodnější je, že dron Bayraktar přispěl k potopení Moskvy , vlajkové lodi ruské černomořské flotily.

Někteří tvrdili , že ukrajinské bezpilotní letouny postupně ztrácely svou účinnost kvůli zvýšené snaze Ruska čelit jim lepší organizací logistiky a protivzdušné obrany, včetně svých systémů protiraketové obrany a schopností elektronického boje. To však nezabránilo Rusku v zahájení vlastní válečné kampaně s drony. Rusko začalo vypouštět stovky bezpilotních letounů íránské výroby k útokům na ukrajinské cíle nebo k provádění misí ISR.

Válka bezpilotních letounů na Ukrajině dosáhla nové úrovně, když Rusko začalo získávat a používat íránské bezpilotní letouny, i když Írán zpočátku jakoukoli účast popíral. Rusko použilo Mohajer a několik variant bezpilotních letounů Shahed , aby před zimou zasáhlo nejen ukrajinské vojenské složky, ale také kritickou infrastrukturu, zejména energetickou infrastrukturu země. Ukrajínští představitelé tvrdí, že Rusko takové údery provádí od poloviny září. Pravděpodobně je to důsledek slábnoucích schopností ruských přesných úderů na dlouhé vzdálenosti, což je podle zpráv tajných služeb způsobeno vyčerpanými ruskými zásobami přesně naváděných střel. Drony mohou tento nedostatek kompenzovat.

Na druhou stranu ukrajinské bojiště také ukázalo, že pokud bude očekávaný ozbrojený konflikt zdlouhavý a intenzivní, potřebujeme obrovské zásoby dronů. Poučení z toho lze vidět v rychlém a zvýšeném zájmu rozhodovacích orgánů na celém světě zaměřit se na vnitrostátní výrobní kapacity nebo, když to není možné, podepsat vojenské dohody se státy, které již potřebné kapacity mají. Rostoucí počet států, které požádaly o nákup tureckého Bayraktaru TB2, je jen příkladem tohoto trendu šíření druhé éry dronů.

Rozšíření používání vojenských dronů však není jediným rysem, kterého jsme svědky. Zatímco používání vojenských dronů výrazně ovlivnilo válčení, nové prvky, které byly svědky ukrajinského konfliktu, vyvolávají znepokojivou otázku: probíhá *třetí* věk dronů?

Jedním z těchto prvků je využití civilních dronů pro vojenské účely. I když to byla běžná praxe mezi násilnými nestátními aktéry, je to nová praxe pro státy s novými vojenskými důsledky. Například ukrajínští představitelé uvedli, že mají za cíl vybudovat flotilu dronů, a vyzvali občany, aby své vlastní komerční drony darovali armádě. Tento přístup byl stručně definován jako „dronations“. Ukrajina navíc do svých operací začlenila nejen komerční drony, ale klíčovou roli hrají i samotní civilisté. Tento nový trend, popisovaný jako „demokratizace vojenské síly“, je příkladem toho, že občané Ukrajiny používají k vítězství na bojišti levnou a jednoduchou technologii. V jednom známém příkladu a patnáctiletý ukrajinský chlapec použil komerční dron k nasměrování ukrajinských sil proti ruským silám. Přesně tyto druhy praktik povedou k ještě větším změnám v tom, jak státy vedou válku, a v důsledku toho ovlivní změnu samotného charakteru války.

V této souvislosti je velmi pravděpodobné, že trendy, kterých jsme byli svědky v ukrajinském konfliktu, poženou další národy, aby následovaly stejné vedení tím, že do svého inventáře začlení menší, levnější a snadno vyrobitelné drony. Pozoruhodně vidíme, že se tyto drony používají stále více. Jedním z nejnovějších příkladů byl případ Severní Koreje, která začátkem tohoto měsíce poprvé od roku 2017

vypustila pět malých dronů na misi ISR směrem na jihokorejské území. Jihokorejské armádě se nepodařilo drony zachytit, což vedlo Soul k oznámení plánů postavit vlastní dronovou jednotku.

Rusko-ukrajinská válka ukázala, že prostřednictvím technologického pokroku se charakter válčení radikálně mění. Vojenské a komerční bezpilotní letouny nabídly válečnému úsilí více, než by mohly drahé stíhací letouny nebo jiné vojenské systémy, pokud jde o efektivitu nákladů a možnosti nákupu. V tomto novém věku dronů však začlenění komerčních dronů s sebou přineslo zahrnutí civilní síly do rovnice. To vedlo k inovativním operačním koncepcím, které prokázaly sílu jednoduchých, levných a snadno použitelných technologií proti stávajícímu drahému a obtížně vyvíjenému vojenskému mainstreamu.

Gloria Shkurti Özdemir je výzkumná pracovnice nadace SETA a doktorandka na univerzitě Ankara Yıldırım Beyazıt.

Rıfat Öncel je výzkumným pracovníkem v oblasti obrany v nadaci SETA a kandidátem PhD v oddělení mezinárodních vztahů na Technické univerzitě na Blízkém východě.

Obrázek : *Wikimedia Commons.*